

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Detectio Nvgarvm Lvtheri, Cvm Declaratione Veritatis Catholicae, Et Confvtatione Dogmatvm Lvtheranorvm

Bundere, Jan van den

Louanij, 1551

Quomodo Lutherus in numero sacramentorum ab ecclesia à seipso & à
suis dissideat. cap. vij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35621

stolicus, postea archiepiscopus Brundusinus atq; cardinalis recensuit in comitijs Imperialibus Vvormaciæ, ex libro de captiuitate Babilonica, plus minus quadraginta articulos non solum contra ritus & Sacramenta ecclesiæ, verùm etiam quibus principum leges pro sua virili labefactare, & prorsus cõuellere contendit. Caueat ergo verus catholicus ne fuscis Lutheranis circumuentus sacram scripturam æstimet quicquid Lutherus ab execrãdis hæreticis desumpsit, pro euangelio tamen haberi voluit. Cùm sibi ipsi nõ constet, & Christi euangelio aduersetur Lutherus.

Quomodo Lutherus in numero Sacramentorũ ab Ecclesia à suis, & à seipso dissideat. Cap VII.

PHILOMATHES Fusius velim de hac re mecum agas, Palamq; ostendas Christi ne sit euãgeliũ an Lutheri quod illi nomine vndiq; circõfertur & prædicatur. **ORTHODOXVS** Christi esse qui possit, quum vbiq; pugnantia dicat? Deuiat enim Lutheri euãgeliũ tam Germanicũ quã latinũ à textu nostro catholico, immo sibi ipsi nõ cõsonat, Repugnantia fidei nostræ catholicæ docet Sacramētis, de purgatorio, de satisfactiõe, & cœ. pri. Et in his quoq; sibi ipsi est diuersus. **Hoc vt manifestius fiat aggrediamur primum**

QVOMODO LVTHE. AB

num quid de sacrosanctis ecclesie sacramentis sentiat.

In libro de captiuitate Babilonica non admittit cum vniuersali ecclesia septem sacramenta, sed tria duntaxat. In visitatione autem Saxonica (que facta est propter varias suorum sectas, ac discordias suorum prædicantium) edidit librum, quem cathecismum inscripsit, in quo fidem & vsum duorum sacramentorū, baptismi scilicet & eucharistiæ, nouo modo præscripsit, nec plura sacramenta tunc esse voluit. Tunc quoque decem Dei præcepta, Orationem dominicam, Symbolumq; apostolorū longè aliter exposuit in plerisq; locis, quàm ante decem annos fecerat.

PHILOMATHES Cuperè discere quid de sacramentorū numero sentiant Protestantes.

ORTHODOXVS Tam sibi non constat quod à se ipso etià Lutherus dissideat. In quo variū & mutabile hereticorū ingenium agnosces.

In comitijs Augustanis aliquot articulos de sacramentis exhibuerunt Protestantes: numerum autem sacramentorum non posuerunt: Philippus autem Melancthon in apologia eorundem articulorum ita scribit. Si sacramenta, inquit, vocamus ritus qui habent mandatum Dei, & quibus addita est promissio gratiæ sacramenta sunt, baptismus, cœna domini &

ni & poenitentia. Si verò illa dicuntur sacramenta quæ habent mandatum Dei, poterunt officia & magistratus dici sacramenta. Si verò illa sunt sacramenta, quæ habent mandatum Dei & promissiones, poterunt prioribus annumerari, elemosinæ, afflictiones, orationes,

In re namque tam seria, & nostræ religionis præcipua, non congruebat tam variè, tam ambiguè loqui. Qui omnia vestra, ex ipsius sacræ scripturæ fontibus deprompta, asseueratis. Si non conuenitis inter vos de re sacramenti: Si in numero dissideatis, quis mirabitur? Nos autem ut in sacramenti diffinitione, ita in numero sacramentorum pariter conuenimus, doctrinæ magistri sententiarum in quarto dist. i. adherentes. Dicentis Sacramentum est sacræ rei signum. Sacramentum verò nouæ legis est inuisibilis gratiæ visibilis forma (hoc est sensibilis figura) ut eius imaginem (id est similitudinem) gerat, & causa existat, intellige instrumentalis. Sunt enim noui instrumenti sacramenta figuratiua & causatiua gratiæ instrumentaliter, tanquam organa virtutis passionis Christi. Veteris autem testamenti sacramenta figurabant, non efficiebant gratiam. Nostra autem sacramenta efficiunt quod figurant. Sunt enim quasi quædam instrumenta per quæ Christus nobis suam gratiam largitur
intus

QVOMODO LVTHE. AB

intus in anima intrinsecus efficientia, quod extrinsecus figurant & promittunt.

1. In primis hoc intuebimur in baptismo, in quo foris corpus abluitur à sorde, & anima mundatur à contagio originalis culpæ, vel
2. alterius si affuerit. In confirmatione more regum inungitur militaturus Christo, vt eam assequatur gratiam qua nec mortis formidine deserat fidem acceptatam, in eucharistiæ sacramento foris videtur cibus & potus species panis & vini, ac per ipsum sacramentum roboratur anima vt ambulare queat in via Dei.
3. In pœnitentia secundum tenorem verborum peccatū remittitur, & gratia deperdita restituitur. In matrimonio confertur gratia vt seruetur vinculum matrimouij indissolubile, & sciat vnusquisque vas suum possidere in sanctificatiōe & honore. In ordinis sacramēto datur spiritualis potestas super verum Christi corpus & mysticum, In extrema vnctiōe linitur anima per gratiam Dei, sicut corpus per vnctionem, vt moriturus non cedat tentationibus obuenientibus, cūm ex demonum insidijs tum ex pusillanimitate orta, occasione priorum delictorum. Hæc septem fatemur ecclesie sacramenta secundum decretum concilij Constantiē.

PHILOMATHES Hæc si scripturis fulcirentur

circumferentur placerent.

ORTHODOXVS De baptismo habes legē Christi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. De confirmatione, Acto. 8. Cū audissent Apostoli qui erāt Hierosolymis quòd recepisset Samaria verbū Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannē. Qui cū venissent orauerunt vt acciperent spiritum sanctū. Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptisati tantū erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos & accipiebant spiritū sanctum. De eucharistię sacramento dicit ipse Saluator. Ego sum panis viuus qui de cælo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in æternum: Et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. De pœnitentię sacramento est & illud Christi, Accipite spiritū sanctū, quorū remiseritis peccata, remittūtur eis, Et quorū retinueritis retēta sunt. Matrimonij sacramētū declarauit nobis Paul⁹ dicēs, Viri diligite vxores vestras sicut Christ⁹ dilexit ecclesiā, & tradidit semetipsum pro ea vt illā sanctificaret, mundās eā lauacro aque in verbo vitæ, vt exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam nō habētē maculā aut rugam. Et infra Propter hoc relinquet homo patrē & matrem suam & adhærebit vxori suæ

Et

*Scriptum Joan
nantes dorum
Joan. 3: vt ap
Baptism
2 Confirm*

3 Eucharistia

Ioan. 6:

*4 Pœnitentię
ioan. 20.*

*5 Matrim
Eph. 5. id.*

DE PURGATORIO

Ordo .

Math. 26.

Luc. 22.

1. Cor. 11.

Iac. 5.

ma verbo

Et erunt duo in carne vna, Sacramentum hoc magnum est, ego dico in Christo & ecclesia. Ordinem sacramentorū neget, qui Iudæorum sacerdotium inficiatur. Aaron sacerdos inunctus est & filij eius, Christus autem sacerdotes instituit Apostolos in cœna, dum accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit illis dicens. Accipite, hoc est corpus meū quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meā cōmorationem & cæ. de extrema vñtionis Sacramento sic ait Iacobus Apostolus. Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros ecclesiæ, & orent super eū vngentes eum oleo in nomine Domini. Et oratio fidei saluabit infirmum, etsi in peccatis sit, remittentur ei.

Hic æquus lector attendat quàm plenè ac commodè de septem Sacramentis à sacris literis non recedētes differant catholici. Tu verò Luthere indica vbi duo vel tria duntaxat Sacramenta legeris, & non plura posse inueniri .

*De Purgatorio quàm variè sentiat & sibiip̄s
contradicat Lutherus. CAP. VIII.*

PHILOMATHES. Quid putas sentire Lutherum de purgatorio?
ORTHODOXVS Vt de cæteris fidei nostræ dogmatibus solet, variè, immo cōtradictoriè